

**نایب رئیس** - حالا لازم میدانید رجوع شود بکمسیون یارای بگیرییم .  
**حاج میرزا آقا** - عقیده بنده این است که رأی نگیرید بجهت اینکه رأی را که میگیریم باید قانونی باشد **وزیرزاده** - بنده عرض میکنم که رأی گرفتن باید قانونی باشد و وجداناً بنده غلط میدانم که در این موضوع رأی گرفته شود .

**اسدالله میرزا** - بنده از اشتباهات اینمطلب که بر آقایان رو داده است تعجب میکنم و از سوء تفاهم دو خلاف قانون در این تلگراف می بینم که مجلس انتخاب را رد کرده است در صورتیکه همه تصدیق دارند که انتخاب درجه اول صحیح بوده است یکی دیگر اینکه مینویسد دو مرتبه تجدید انتخاب شده است و اینکه میگویند نمیشود رأی گرفت چطور نمیشود رأی گرفت در صورتیکه تمام جاها بمجلس حق داده شده در ترتیب انتخاب اگر در بعضی از جزئیات که میشود از آن صرفنظر کنند بنده برای توضیح عرض خودم يك مثال میآورم در انتخاب ایالات قانون مامعین میکند که یک نفر از نماینده بتصویب وزارت داخله معین شود ممکن است که عده های مختلف اشخاص مختلف را انتخاب نمایند و آنوقت بملاحظه اینکه همچشمی دارند اسباب زحمت میشود قرعه میکشند اینجا هم یکی از آنها که تولید اشکالات نموده و بحکم قرعه معین شده است و بعقیده بنده اگر بخواهیم انتخاب ایندو نفر را که هر کدام تقریباً (۶۰۰) رأی در باره آنها داده شده است رد کنیم حق (۶۰۰) نفر از افراد ملت راضیایع کرده ایم .

**نایب رئیس** - آقای فاتح الملک پیشنهادی کرده اند خوانده شود بقرار ذیل قرائت شد :

نشده تقاضا میکنم که در این مجلس رأی گرفته نشود تا تحقیق این تلگراف بشود در مجلس دیگر رأی گرفته شود .

**نایب رئیس** - هر کس این پیشنهاد را تصویب میکند قیام نماید (رد شد) .

**نایب رئیس** - رأی می گیریم در اینکه مجلس مذاکرات را کافی می داند یا خیر ؟ هر کس تصویب می کند که مذاکرات کافی است قیام نماید (تصویب شد) .

**نایب رئیس** - چون عده کافی نیست رأی در این موضوع می ماند بجلسه آتی که روز پنجشنبه خواهد بود دستور آن از این قرار است : بودجه اداره امنیه - بودجه اداره نظمییه - بودجه ایالات و ولایات و روز سه شنبه عصری بمناسبت اینکه عید است لازم است خدمت آقای نایب السلطنه برسیم .

**تقی زاده** - خوب است اخذ رأی هم جزء دستور منظور شود .

**نایب رئیس** - منظور می شود .

**حاجی فاتح الملک** - سه شنبه ساعتش را هم معین فرمائید که چه وقت باید حاضر شد .

**نایب رئیس** - بعد از اینکه ساعت روز سه شنبه معین شد با آقایان نمایندگان اطلاع داده می شود .

**ارباب کیخسرو** - روز پنجشنبه لابد در اطاق جدید مجلس می شود خوب است آقایان پنج ساعت بغروب حاضر شوند که يك ساعت محض مرتب نمودن ترتیبات وساعت چهار مجلس منعقد شود . مجلس يك ساعت از شب گذشته ختم شد .

**جلسه ۷۰**

**صورت مذاکرات روز پنجشنبه دو از هم شهر ربیع الاول ۱۳۲۸**

مجلس دو ساعت قبل از غروب در اطاق بزرگ در تحت ریاست آقای مستشارالدوله منعقد گردید .

**رئیس** - قبل از اینکه شروع بکار کنیم لازم است خدای را تشکر گوئیم که پس از زحمات و صدمات سه ساله اکنون موفق شدیم که در این اطاق برای خدمت ملت حاضر شویم معلوم بعضی از آقایان هست که در دوره گذشته با هم سعی هائی که کردیم موفق نشدیم که در این اطاق بخدمت ملت مشغول شویم سهل است نتوانستیم نواقص او را هم تهیه نمائیم بلکه استبداد اساس و بنیان این اطاق را بکلی مغتبل و پریشان کرد و حالا که بحمد الله بالین و السعاده موفق بنشستن در این اطاق شدیم لازم است از مراقبت های اداره مباشرت تشکر کنیم که چنانچه در ترتیب و تنظیم موجبات تمام لوازم و امورات مراقبت دارند و داشتند در تنظیم این اطاق هم بذل همت نموده همه قسم زحمت متحمل شده اند جهد وانی و سعی کافی بعمل آوردند در این موقع برای اینکه حق بن له الحق قرار گیرد باید از خدمات آقای شیخ حسن خان که سعی ها و مراقبت های فوق العاده در تعمیر کلیه عمارات بهارستان و مخصوصاً این اطاق بعمل آوردند اظهار تشکر نمائیم علاوه بر تشکرات قولی که امروز بدرگاه خداوند باید تقدیم بداریم البته آقایان نمایندگان محترم خود را حاضر کرده اند برای تشکرات فعلی و از اینرو اجازه خواهند داد که امر روز وعده بدهیم خدماتی را که ادایش بر ذمه ماست و متناسب خواهد بود با علو مقام و همچنین مساعی و خدمات فوق العاده مقابل مشکلاتی که امروزه در پیش داریم تا بعمون الله راه سعادت را پیهموده بمقصود اصلی نائل شویم .

**ادیب التجار** - بر حسب قرعه که الان کشیده اند منزل و صندلی های نشیمن حضرات و کلاهی محترم معین شد که هر کس روی صندلی معینی بنشیند نمایانم چه شد فراموش فرمودند بعضی جا های خود را عوض کرده اند جهت این را نمایانم و می خو هم بدانم .

**رئیس** - این ترتیب را بعد میدهیم . (در این وقت خلاصه مذاکرات جلسه گذشته را آقای معاضد الملک قرائت نمودند) .

**رئیس** - در صورت مجلس ملاحظه بنظر آقایان هست ؟ (اظهاری نشده) (امضا فرمودند) .

(آقای معزز الملک صورت تیریکاتی که از بعضی نقاط رسیده بود به تفصیل ذیل قرائت نمودند) .

ظل السلطان از نیس ممتاز السلطنه از یاریس سردار همایون از تفریس . صفا الملک از دینه . معدل السلطنه از بوخارست . مخبر السلطنه از تبریز ایضاً میرزا اسحق خان رئیس عدلیه و سایر اعضاء عدلیه از تبریز . مجد الملک از ساری . سروش الملک از بوشهر . انجمن ناصری کرمان . از زردشتیان یزد . هر یقه کتبی از ارباب جمشید .

**معزز الملک** - تلگرافی از تبریز از انجمن ایالتی آذربایجان در خصوص حرکت سالار ملی و سردار ملی از آذربایجان بطرف طهران رسیده است و این

تلگرافی است که از انجمن ولایتی اصفهان رسیده قرائت می شود .

(تلگراف مذکور قرائت کردند) .

راجع بمنع استقراض خارجی و اظهار مساعدت در تأدیه تعمیلات دولت از هر قبیل برای رفع احتیاجات ( ایضاً تلگراف دیگر در همین موضوع از انجمن ولایتی بوشهر و مدرسه ملیه و ایالتی کرمان شروع بقرائت بودجه امنیه گردید پس از قرائت (وحید الملک در جلسه سابق قرار شد اول کار رأی درباره نمایندگان خوانسار و گلپایگان باشد چه شده است که امروز مقدم داشته نشد .

**رئیس** - در آن باب روز شنبه رأی خواهیم گرفت . حالا شروع می کنیم بمذاکره در کلیات این بودجه .

**حاجی مصدق الممالک** - بنده مکلف هستم در باب سوار امنیه نظریات و دقایق خود را بمرض نمایندگان محترم برسانم اولاً عرض میکنم مطلب دراصل موضوع است که سوار فراسوران سابق را تبدیل بسوار امنیه نمایند که مبلغ و مقدار کلی بر میزان حقوقیکه سابق بفراسوران ها داده میشد افزوده شود عرض می کنیم در صورتیکه این مسئله بتصویب مجلس مقدس برسد باید معلوم نمود که تقسیم این سوار در نقاط از چه قرار شده زیرا که مسلماً در بعضی نقاط هر فرسخی لازم است چه رینج سوار بگذارند ولی در بعضی نقاط فرسخی يك سوار هم کفایت می کند و میتواند منظم نماید اما در باب حقوق این سوارها در این لایحه برای تمام از يك قرار و میزان معین شده و حال آنکه امکان داشت بطور صرفه جوئی هر ولایتی را بمناسبت حال آنجا حقوق سوار برقرار شود از تمام اینها گذشته نمی دانم برای چه بوده است که وزارت داخله کلیه میزان حقوق این سوار را در چهار ماهه بطور ثلث مأخذ گرفته اند در حالتیکه معناً خیلی از ولایات هنوز تغییر سوار فراسوران نشده است و همان ترتیب سابق برقرار بوده و هست البته باید هر جا این سوار جدید را گذارده معلوم نمایند که حقوق آنها چهار ماهه یا کمتر است .

**قوام السلطنه** - در این اعتراضات جناب حاجی مصدق الممالک عرض میکنم البته تمام نمایندگان محترم اطلاع دارند که ترتیب فراسوران سابق چه قدر مفشوش بود و بکلی بیفائده بلکه مضربود زیرا بجای آنکه امنیت برقرار کنند و جلوگیری از قطاع الطریق نمایند خودشان اسباب ناامنی فراهم آورده همه قسم دزدی و سرقت مینمودند عابرین و قوافل همیشه در لذیت بودند آن بود که وزارت داخله مجبور شد بيك ترتیب صحیحی امنیت در طرق و شوارع برقرار نماید لهذا درصدد تشکیل سوار امنیه برآمده و این سوارها را در بعضی نقاط برقرار نمود اما در باب اینکه فرمودند هر نقطه باید بفراسور حالش سوار گذارده شود بيك جارا فرسخی يك نفر هم میتواند امن کند و بيك جای دیگر فرسخی چهار نفر لازم دارد این صحیح است و این ملاحظه شده است در اینباب مدت زمانی جمعی از اشخاص مطلع با بصیرت نشسته اند و برای هر ایالت و ولایت بقدر لزوم سوار معین کرده اند آنجا که امنیت بیشتر بوده فرسخی يك سوار و جای دیگر که معنی ناخست و تاز

اشاره بوده تا فرسخی سه سوار هم منظور شده است ولی از بابت حقوق این سوارها بند تصدیق ندارم که ممکن باشد باختلاف امکانه مختلف قرار دهیم و گمان من این است که هر چه در کتب معین شده است برای تمام همانطور مقرر داشت و نمیتوان کم و زیاد کرد و اینکه می فرمایند این سوارها در تمام نقاط چهارماه نبوده اند این معلوم است که وزارت مالیه در وقت ادای حقوق این ملاحظه را خواهد کرد هر جا چهار ماه مشغول خدمت بوده اند حقوق چهار ماهه بآنها عاید می دارد و هر جا کمتر بوده بقدر مدت خدمتشان حقوق می دهد و آنجا که نبوده البته نخواهد داد.

( در این موضوع یکی دو نفر از وکلای محترم شرحی بیان کردند یکی از آنها حاجی وکیل الرعایا فصلی اظهار داشتند مبنی بر اینکه ما نباید فقط مذاکره کنیم در اینکه این مقدار سواری را که وزارت داخله برای امنیه معین کرده اند زیاد است یا کم است در صورت تعدیل عده و یا کافی دانستن همین عده ما مذاکره در حقوقشان کنیم که چقدر باید در سال با اداره امنیه داده شود در این صورت خوب است رای بگیریم )

**رئیس** - حالا رای می گیریم هر کدام از آقایان که مباحثه در کلیه را کافی دانسته تصویب می کنند که بمباحثه در مواد داخل شویم قیام نماید ( اکثر از وکلا قیام نمودند ) ( ماده اول راجع با اداره مرکزی فرات گرفتند ) که در هر سال با اداره مرکزی امنیه ۸۷۴۴ تومان داده شود پیش نهاد وزیر با تصویب کمیسیون اختلاف داشت

**رئیس** - رای می بگیریم در ماده اول بتصویب کمیسیون هر کس رای کمیسیون را تصویب می کند ورقه سفید بیندازد [ در این موقع شروع با خند رای شد پس از استخراج آراء ]

**آقای معاضد الملک** - عده حضار شصت و چهار ورقه سفید علامت قبول ۵۳ ورقه آبی علامت رد يك امتناع ۱۰ رد کننده آقا شیخعلی تصویب کنندگان

- آقای وزیرزاده . آقای حاجی میرزا آقا . آقای مستشارالدوله . آقای وکیلالتجار . آقای حاجی محمد کریمخان - آقای ارباب کیخسرو . معین الرعایا . اسدالله میرزا . دکتر اسمعیل خان هشتروندی . آقا شیخ محمد . ممتازالدوله . ادیبالتجار . معتمدالتجار . میرزا ابراهیم خان . دکتر علی خان . حاجی فاتح الملک . معاضدالملک . معززالملک . آدینه محمدخان . قوامالاسلام . منتصرالسلطان . دکتر امیرخان . نوبری . صدیق حضرت . ابوالقاسم میرزا . آقای صدرالعلماء . آقای لسان الحکماء . آقای مرتضی قلیخان . آقای سید جلیل . آقای میرزا داود خان . آقای تقی زاده . آقای حاجی میرزا رضا خان . آقای شیبانی . آقای حکیم الملک . آقای میرزا محمد . آقای تربیت . آقای وکیل الرعایا . آقای میرزا احمد قزوینی . آقای افتخارالواعظین . آقای سلیمان میرزا . آقای متین السلطنه . آقای مؤمن الملک . آقای فهیم الملک . آقای سید حسین گزازی . آقای حسنعلی

خان . آقای حاجی آقای شیرازی . آقای حاجی شیخ علی خراسانی . آقای وحیدالملک . آقای میرزا اسدالله خان . آقای شیخ ابراهیم . آقای حاجی سید ابراهیم مدرس .

**رئیس** - ماده اول تصویب گردید ( در این وقت ماده دوم از بودجه قرائت گردید ) راجع بایالات وولایات و رؤسای ایالات وولایات در اداره امنیه ( شروع بمذاکرات در ماده دوم گردید چون بمآل مذاکره اساسی گردید لهذا نوشته میشود )

**تقی زاده** - اینکه در این ماده رؤسای ایالات وولایات نوشته اند آیا در کدام ایالات و ولایات معین کرده اند در تمام ایالات وولایات معین شده است یا در بعضی از جناب معاون وزارت داخله توضیح میخواهم .

**معاون وزارت داخله** - بلی در بعضی نقاط عجالتاً معین شده است البته بعد برای همه جا معین می شود .

**تقی زاده** - در اینصورت بطور بودجه نباید بمجلس بیاید و این باید بطور صورت حساب بمجلس بیاید من نمیدانم این چطور بودجه است و حال آنکه چندروز از اول حمل میگردد .

**معاون وزارت داخله** - هر چه باشد بحال وزارت داخله فرق نمیکند وزارت مالیه از ما صورت خواست ما هم نوشتیم بوزارت مالیه دادیم او فرستاده است بمجلس حالامدتی است در مجلس مانده و عجالتاً هم فرق نمیکند .

**اسدالله خان** - میخواستم عرض کنم در هیچیک از مالک دالم اینطور بودجه بمجلس نمیآید و اینطور حساب را هیچوقت بودجه نمیکوبند اینصورت حساب است زیرا بودجه از اول حمل است تا اول حمل دیگر نه مخارج چهار ماه گذشته مجلس نمی تواند این را بمنوان بودجه تصویب کند و عقیده من این است که خوب است که این برگردد بکمیسیون یعنی بکمیسیون تقاضا نماید که رجوع شود بکمیسیون ملاحظاتی که در اینجا گفته می شود آن وقت بطور صورت حساب بمجلس بیاید .

**معاون وزارت داخله** - عرض کردم برای بنده فرق نمیکند چه صورت حساب باشد چه بودجه يك مبلغی لازم است که مجلس تصویب کند برای اداره امنیه حالا هر طور که باید تصویب نمایند .

**وکیل الرعایا** - بنده می خواستم عرض کنم باین ترتیب که آقایان می فرمایند این ادارهها مدتها باید معوق باشد این را نمی فهمم که می گویند چون خرج شده مانی توانیم حالا تصویب کنیم بنده عرض می کنم در صورتیکه سال اول بعد از انقلاب مملکت است و وزارت داخله مجبور بوده است که طرق و شوارع را امنیت بدهد و هنوز مجلس هم تشکیل نشده بوده وزارتخانه شروع باین کار کرده است و البقیه باید مخارجی را هم که پیش کرده امروز پیش نهاد مجلس کنند و مجلس تصویب نماید و بملاوه آخر بسیاری از لوازمات است که همیشه باید پیش تهیه شود که تا آنها فراهم نشود وزارتخانه نمی تواند يك عده را سرکار بیاورد مثلاً برای سوار امنیه لباس لازم است تا لباس تهیه نشود چطور وزارت داخله سوار فراسوران تهیه کند و همچنین زین و برک

برای اسب لازم است تا بتواند سوار سوار شود اگر اسب زین و برک نداشته باشد چگونه سوار بر کرده اسب بنشیند من نمی دانم چطور می خواهیم این کار را بگذاریم عقیده بنده این است و تکلیف می کنم یعنی تقاضا میکنم که رای گرفته شود و ما می توانیم اگر این بودجه صحیح نوشته شده از برای فرد فرد زنی بدهیم که فلان قدر بهر يك نفر رئیس بدهند فلان قدر بیک سوار فراسوران آن وقت از روی اومقیاس می گیرد وزارت داخله و مکرر در آخر عرضم تقاضای کنم که شروع برای در مواد شود آخر ما اینقدر ها بیک وزیر اطمینان داریم که ملاحظه صرفه جوئی و خیرخواهی مملکت را نمایند

**وحیدالملک** - بنده عرض می کنم بارها گفته می شود که وقتی در بودجه مذاکره می شود لفظ اطمینان بوزراء را بمیان نیاورند زیرا البته معلوم است ما از وزرای خودمان کمال اطمینان را داریم ولی از وظیفه مجلس است که کاملاً دقت نظر در بودجه های مملکت نماید ولی باز اینجالیقظ اطمینان گفته می شود و دیگر آنکه عرض می کنم باید دانست آنچه را که آقای وکیل الرعایا گفتند خلاف است ما باید از لفظ بودجه چیزی را بفهمیم که راجع بمخارج امنیه است و این اصلاً داخل لفظ بودجه نیست که لباس فلان سوارها چقدر است یا زین و برک برای اسبهاشان لازم دارند و بنده عرض می کنم که این باید بر گردد بوزارت داخله و يك صورت مخارج درست کنند آن وقت باینجا بفرستند تا ما بدانیم برای چه می خواهیم رای بدهیم

**آقای دکتر علیخان** - ما رای دادیم در اینکه داخل مذاکرات کلیه بشویم شروع به مذاکرات در مواد نمائیم حالا نمی توانیم دو مرتبه برخلاف رای خودمان داخل مذاکرات کلیه بشویم

**تقی زاده** - صحبت بنده در بر کشتن به کمیسیون نیست تا بتوانم بگویم عرض می کنم از روزیکه بودجه ها آمد بمجلس ما اینطور قرار دادیم که بگوئیم بسم الله الرحمن الرحیم اداره مرکزی فلان قدر يك روز باید ملاحظه اصل مشروطیت و روح قانون اساسی نمائیم و در صد هشتاد نظر بمایعات و مصارف داشته باشیم و تا بحال هنوز يك قدم در این راه نرفته ایم و نگفته ایم وزیر مالیه باید صورت هایات و مصارف کلیه بنویسد و بمجلس تقدیم دارد حالا در گذشته حرف نداریم لکن این طور که من می بینم ما امسال که سهل است تا چهار سال دیگر هم موفق بشروع ابتدائی نخواهیم شد و حالای خواهم در این مسئله این گفتگوهارا نباید بکنیم چهارماه است نباید باشد یا مخارج شده است یا نشده است بلکه برای بعد از این ما باید بهیئت وزرای مملکت بگوئیم هر خرجی قبل از آنکه شروع بخرج شود باید بمجلس بیاید و مجلس تصویب کند و تا مجلس تصویب نکرده است نمی توانید هیچگونه مخارج نمائید و در موضوع بودجه مسئله اطمینان را نباید در کار آورد بالاخره بنده می گویم حالا که داخل سال نوشدیم در اینها بیک ترتیب صحیحی که باید سرعت رای بدهیم و عجله نمائیم که آن بودجه کلیه که عرض کردم به مجلس بیاید در اینکه آن آقا فرمودند که نمی توانیم داخل مذاکره شویم عرض می کنم در مواد اینها خیلی ممکن است داخل مذاکره شویم و راجع به مطالب اساسی شود و البته اگر این

مسئله حل شود آن وقت خیلی زودتر می توانیم در مواد رأی بدهیم و این هیچ خلاف نظامنامه نیست .

**فهییم المملک** - بعد از افتتاح مجلس البته نظر آقایان هست که از وزارتخانه ها تقاضا شده که هر کدام بودجه چهارماه تا آخر سال خودشان را بیاورند به مجلس و آنها هم می دانستند طول می کشد و بعضی وزارتخانه ها هم هنوز ترتیب اساسی آنها تکمیل نشده بود مشغول بتکمیل بودند ولی از آنروز که مجلس بودجه چهارماهه از آنها خواسته بود این بودجه هارا نوشتند و فرستاده اند بمجلس حالا باید دید تکلیف آنها چیست و تکلیف مجلس چیست این معلوم است که البته باید بهر طور هست این بودجه ها در مجلس بگذرد و تصویب مجلس برسد تا آنها تکلیف خودشانرا بدانند و مجلس هم بوظیفه خودش عمل کرده باشد و بیشتر این اسباب از این جهت تولید شده است که اینها مدتی بواسطه تنگی وقت در مجلس مانده است و از آنطرف وزارتخانه ها هم باطمینان بودجه که به مجلس فرستاده اند و مطابق همان امورات وزارت خانه خود را اداره کرده اند مثلا بدهی است وزارت داخله روزی که این را پیشنهاذ بمجلس کرد اطمینانش این بود که تا آخر سال خواهد گذشت و تکلیفش معلوم میشود حالا میخواهم عرض کنم که با این ترتیب تکلیف مجلس چیست آیا باید موافق آنچه که آنها صورت داده اند تصویب نماید یا آنکه ممکن است حک و اصلاح نماید بدهی است آنچه را که آنها شرح کرده اند همان را با آنها باید بدهند و تصور میکنم اگر این مسئله معلوم شود هم این بودجه و هم سایر بودجه ها خیلی زود از مجلس بگذرد .

**وکیل التجار** - بنده گمان میکنم اینطور که مخبر محترم فرمودند بدتر شش ماه وقت ما را باز صرف آن کند که ملاحظات در آن بودجه ها بکنند بنده عرض میکنم يك قسم مخارجی است که وزارتخانه ها کرده اند و قطعی است که کرده اند البته معلوم است آنها را باید پرداخت ولی يك قسم دیگر است که نداده اند آنها را و عده کرده اند در آنها نمیتوانیم رأی بدهیم و گمان میکنم این خیلی واضح است که در این قسمت اخیر ما باید ملاحظات زیاد بکنیم بلکه میگویم تاجم و خرج مملکت را صریحاً ندانیم یعنی صورت جمع و خرج نباید بمجلس ما نمیتوانیم در آنها رأی بدهیم زیرا نمیتوانیم داریم که رأی بدهیم بدهند یا نداریم و خوب است وزرای محترم بودجه دخل و خرج و بودجه های سال آتی هر چه زودتر بفرستند بمجلس تا در آنها فوررسی نمایم .

**رئیس** - برای اینکه مجری مذاکرات معلوم شود لازم است عرض کنم در اینجا دو نظر است یکی آنکه مطابق میزانی که کمیسیون رأی داده و تصویب کرده مجلس رأی بدهد و شروع بمذاکرات نماید یکی آنکه آنچه خرج شده است صورت بدهند و برای آن رأی داده شود و این را ممکن است بعد از تصویب این بودجه وزارت داخله صورت بدهند که مجلس بداند چقدر از این باید تصویب شود .

**افتخار الواعظین** - بنده عرض می کنم

سه بودجه آمد بمجلس یکی بودجه وزارت جنگ یکی بودجه وزارت داخله یکی بودجه وزارت عدلیه و تمام آنها تصویب شد و البته میدانید که حال آنها هم حال همین بودجه امنیه بود یعنی آنها هم بودجه هذلسنه بنوده همین طور که در آنها رأی دادیم خوبست در این هم رأی داده شود و رد نشود و بنده تقاضا می کنم که مطابق تصویب کمیسیون رأی گرفته شود تا وزراء در مقام تهیه بودجه آتی برآیند و هر چه زودتر تقدیم نمایند

**آقای دکتر علی خان** - اظهار بنده هنوز بی جواب مانده است آیا ما حق داریم که در کلیات مذاکره نمایم یا خیر ؟

**رئیس** - از این مذاکرات معلوم نشده است که حق نداریم می توانیم مذاکره کنیم و هنوز گفته نشده است که حق رأی نداریم و رأی نمی گیریم .

**حاجی شیخ علی خراسانی** - در اینجا نوشته شده است ایالات و ولایات آیا فرض اینست که همه جا هست یا خیر ؟

**فهییم المملک** - جواب ایشان مفصلا داده شده است گفته شد که این چهار ماه پیش داده شده و آنوقت وزارت داخله مشغول بتکمیل تأسیس بود نمی توانیم بگوئیم هیچ جا نداریم یا بگوئیم همه جا داریم

**آقا معزز المملک** - بمقیده بنده تمام این مذاکرات خارج از موضوع است نظامنامه داخلی ما میگوید که قبل از شروع بمواد يك مرتبه رویهم رفته در کلیه بودجه مذاکره می شود آنوقت شروع بمواد می شود و این مذاکرات بایستی آنوقت بشود که مباحثه در کلیه بودجه بود در اینصورت وقتی که مجلس رأی داد مذاکرات در کلیه کافی است و شروع بمواد می کنیم دیگر نباید داخل کلیات شویم و اما در این باب عرض می کنم که معلوم است بودجه سال گذشته نباید در سال نو بمجلس بیاید و تصویب شود زیرا در هیچ يك از ممالک عالم اینطور رسم نیست بلکه بودجه هر سال باید قبل از وقت یعنی برای قبل از حمل بیاید بمجلس می خواهم عرض کنم که این بودجه هم بعد از وقت نیامده و چون چهار ماهه است تقریباً چهارماه قبل از سال هم بمجلس آمده است منتهی کثرت مشاغل ما را فرصت نداده است مانع بوده است که باو رسیدگی نمایم حالا باید هر چه خرج شده است تصویب کرده

پس از جزئی شور در جزئیات

**رئیس** - بالاخره باید این مسئله بجائی منتهی شود و عجاله مذاکره در اینباب کافی است ماده يك دفعه دیگر قرائت می شود .  
( در این وقت ماده دوم را آقای معزز المملک قرائت کردند )  
**رئیس** - لازم است این مسئله را به آقایان یادآوری کنم که وقتی گفته می شود مباحثه در کلیات است چرا اظهارات خودشانرا نمی کنند آنوقت که داخل جزئیات می شویم در مطالب کلیه صحبت می کنند حالا رأی می گیریم مطابق پیشنهاذ کمیسیون در ماده دوم هر کس تصویب میکند ورقه سفید بپندارد [ پس از اخذ رأی ]

**معاذ المملک** - عده حضار پنجاه و هفت ورقه سفید علامت قبول ۲۲ ورقه آبی علامت رد ده امتناع بیست و پنج .

**رئیس** - این ماده تکلیفش معوق ماند و این باید بر گردد بکمیسیون زیرا که در مواد دیگر هم رأی بگیریم همینطور خواهد بود .  
[ پس از استخراج آراء رد کنندگان از قرار ذیل بودند ]

ورقه آبی - افتخار الواعظین - حاجی مصدق - الممالک - حاجی محمد کریم خان - ارباب کیخسرو - حاجی شیخ علی خراسانی - آقای سلیمان میرزا - آقا میرزا احمد - آقا میرزا محمد نجات - آقای اسدالله خان - آقای مؤمن المملک .

تصویب کنندگان ورقه سفید :  
آقایان : دکتر اسمعیل خان . نوری . ابوالقاسم میرزا . لسان الحکماء . شیبانی . معتمد التجار . مستشارالدوله . ذکا المملک . مصدق الممالک . منتصر السلطان . میرزا ابراهیم خان . حاجی میرزا رضا خان . حسنعلی خان . متین السطنه . قوام الاسلام . دکتر علی خان . دکتر امیرخان . آدینه محمدخان . فهییم المملک . حاجی سید ابراهیم . صدیق حضرت . صدرالعلماء .

**فهییم المملک** - اینکه می فرمائید باید بر گردد بکمیسیون کمیسیون چه بکند .  
**رئیس** - توضیحات بخواهد بعد بمجلس راپورت بدهند .

**فهییم المملک** - کمیسیون توضیحی ندارد بخواهد اگر مخارج است که چه شده آن با دیوان معاسبات است کمیسیون چه کند .  
**رئیس** - دستور جلسه آتی بودجه نظمی و بودجه مجلس شورای ملی است .  
( مجلس مقارن غروب ختم گردید )

**جلسه ۷۱**

**صورت مجلس روز یکشنبه ۱۵ شهر ربیع الاول ۱۳۲۸**

مجلس دو ساعت و نیم قبل از غروب آفتاب در تحت ریاست آقای مستشارالدوله تشکیل شد صورت مجلس روز پنجشنبه را معاذ المملک قرائت کرد .  
تذکراتی از طرف صدرانجمن ایرانیان باد کوبه ساعد الوزاره در خصوص استقراض و حاضر بودن دادن اعانه و از رشت بتوسط حاج میرزا خلیل رئیس بلدیهرشت بمجلس در خصوص دادن تومانی دوهزار اضافه بر مالیات برای مصارف مجلی و نیز تذکرات دیگر از انجمن ولایتی گیلان بتوسط نمایندگان آنجا بمجلس در خصوص استقراض و از انجمن قزوین و از کردستان درینباب قرائت شد اسامی تذکرافاتی که در تبریک عید بهدارالشورا رسیده بود معزز المملک قرائت کرد .

**رئیس** - جز دستور مذاکرات امروز بودجه نظمی است و چون کمیسیون بودجه سایر ایالات و ولایات را بملاحظاتی که کرده اند مجزا کرده اند حال بودجه ایالات و ولایات خوانده می شود بهدمیرسبم بودجه نظمی و ولایات و ایالات [ راپورت کمیسیون بودجه راجع بودجه ایالات و ولایات قرائت شد ]  
**رئیس** - در کلیات باید یکدفعه مذاکره شود آقایانیکه در کلیه این بودجه صحبت دارند بفرمایند